

בוצע בסיוע
אגף נפגעי פעולות איבה
הביטוח הלאומי

יעקב לטניק

1899 ~ – 1.5.1921
~תרנ"ט – כ"ג ניסן תרפ"א

נחקר בידי: שביט בן – אריה וקיריל גייבורונסקי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

על אודות

ארגון המתנדבים 'לתת פנים לנופלים', עוסק בהנצחה של חללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות איבה, אשר נפלו, נרצחו ומצאו את מותם, טרם קום המדינה ובמלחמת השחרור.

מתנדבי הארגון עוסקים בקידום תכניות ופעולות הנצחה שונות. עיקר תשומת הלב מופנית להשלמת פרטי חייהם של 'חללים עלומים', אשר מצבותיהם חסרות מידע וקורותיהם ותמונותיהם, באתר 'יזכור' של משרד הביטחון ובאתר 'לעד' של הביטוח הלאומי, חסרים. רוב אלו הנחשבים ל'חללים עלומים', הינם ילידי אירופה, חלקם נצר אחרון למשפחתם, שרידי וניצולי שואה או מי שהגיעו בגפם מארצות ערב. לחלקם אין קבר או מצבה לפקוד וסיפור חייהם, הוא היחיד שמנציח זכרם.

לצורך השלמת סיפור חייהם החסר, נוברים החוקרים, בארכיונים בארץ ובחו"ל, מנסים לאתר בני משפחה, מכרים וחברים ולדלות כל קצה חוט ומידע שיכול להוביל להשלמת סיפור חייהם החסר ובעיקר תמונת פניהם.

מסמך זה, הינו סך המסמכים והעדויות, שנמצאו אודות החלל, אשר איפשרו למעשה, השלמת קורותיו וסיפור חייו שהיה חסר.

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק ז"ל

בן שלום

נולד ברוסיה
בתרנ"ט, 1899
התגורר ביפו
נהרג בפעולת איבה
בכ"ג בניסן תרפ"א, 1/5/1921
בתקופת המאורעות
מקום אירוע: יפו
באזור מרכז הארץ והשפלה
מקום קבורה: תל אביב, בית הקברות הישן (טרומפלדור)
קבר אחים

קורות חיים

בן שלום.

נולד בשנת 1899 בשפטובקה, רוסיה. בעיירה היה פעיל בקרב החוגים הציוניים וחבר בארגון "החלוץ". היה אדם נוח לבריות, טוב-לב, בעל נפש ערה ורגישה לכל דבר יפה.

יעקב סיים את הגימנסיה בעיר חרקוב, ובד בבד רכש השכלה עברית רחבה. כאשר נתקבל ל"החלוץ", הזניח את הלימודים והשקיע את כל מעייניו בקידום הרעיון הציוני. אהב את השפה העברית וספרותה והקנה מידיעותיו לאחרים. כאשר הגיע תורו לעלות לארץ-ישראל, לא היה קץ לשמחתו, והוא נתן לה ביטוי על האוניה בשירים וריקודים. יעקב נהג לומר: "בארץ-ישראל אפשר להשיג אחת משתיים - את החיים ואת המוות, ושניהם טובים". בחודש אפריל 1921 עגנה אונייתו לחוף יפו. הוא הצטרף ל"גדוד העבודה", ובתחילת חודש מאי 1921 היה אמור להצטרף למחנה הגדוד בראס-אל-עין (ראש-העין), אלא שלא הספיק.

ביום הפרעות ביפו, כ"ג בניסן תרפ"א (1.5.1921), נרצח בלכתו ברחוב ליד בניין הממשלה (ה"סארייה") ביפו.

הוא הובא למנוחת-עולמים בקבר-אחים א' בבית-העלמין הישן בתל-אביב עם שאר קורבנות אותו יום.

דברים לזכרו ותולדות חייו מובאים בדו-שבועון קונטרס ובספר בית-הקברות הישן בתל-אביב.

יעקב לטניק

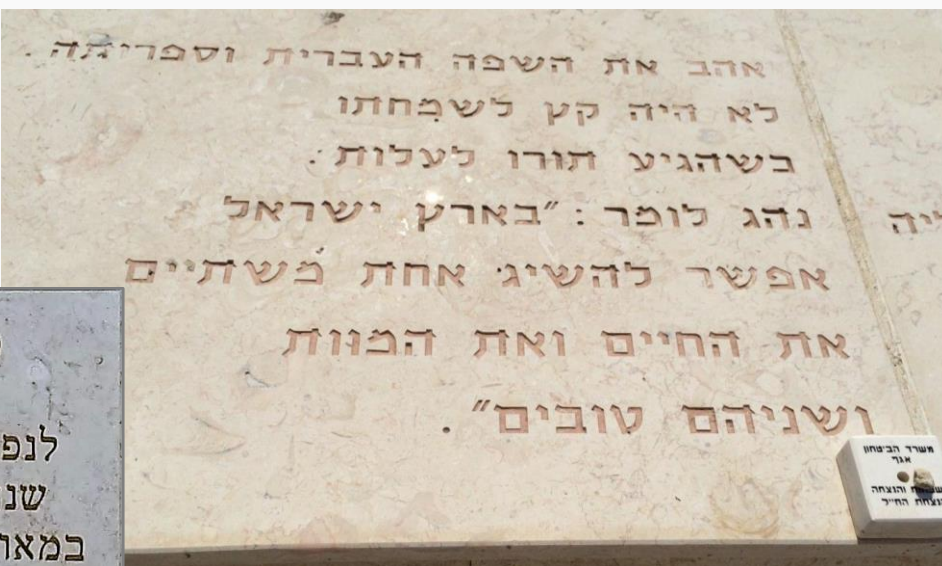
דף חלל

מקור: אתר לזכר האזרחים חללי פעולות האיבה, המוסד לביטוח לאומי

בדף חסרים הפרטים הבאים:

תמונתו, שם אמו, נסיבות מותו.

"כִּי מֵיָדִי דִבְרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מצבת אחים
לנפשות קדושות וטהורות
שנרצחו ביפו וסביבותיה
במאורעות הדמים מאי 1921
בימים כ"ג - כ"ד בניסן התרפ"א
ת.נ.צ.ב.ה

יעקב לטניק

מצבתו

מקור: BillionGraves

מקום קבורתו של יעקב לטניק בקבר האחים של חללי
מאורעות תרפ"א בבית העלמין טרומפלדור:

יעקב לטניק / בן שלום

נולד בשפטובקה שברוסיה / בהתרנ"ט 1899

עלה בהתרפ"א 1921

נפל ביפו / כ"ג בניסן התרפ"א 1.5.1921

בן 22 בנפלו תנצב"ה

*

אהב את השפה העברית וספרותה.

לא היה קץ לשמחתו כשהגיע תורו לעלות.

נהג לומר: "בארץ ישראל אפשר להשיג אחת משתיים –
את החיים ואת המוות, ושניהם טובים"

יעקב לטניק

תולדותיו

לִטְנִיק, יַעֲקֹב: נו' 1899 בשפּטובּקָה
(פּוּדוּלִיָּה). בֶּן שְׁלוֹם. הִיָּה פֶּעִיל בְּצַ"צ וְהַחֲלוּץ־
בְּחַו"ל. הִיָּה ח' גְּדוּד הָעֵבֹדָה בְּרֹאשׁ הָעֵינָן.

ספר האישים

לִטְנִיק, יַעֲקֹב: בֶּן שְׁלוֹם. נר' 1899,
שפּטובּקָה (רוּסִיָּה). הִיָּה פֶּעִיל בְּצַ"צ וְהַחֲלוּץ־
בְּרוּסִיָּה. בְּאִי הִיָּה חֶבֶר בִּגְדוּד הָעֵבֹדָה.
נִרְצַח בִּישׁוֹ בְּיוֹם כ"ג נִיסָן תרפ"א וְהוּבָא לְקַיִ
בְּקִבְר־אֲחִים א'.

ספר בית הקברות הישן

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זְכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

עיירת הולדתו שפטובקה

מקור: אתר לתיעוד קהילואוקראינה, <http://jewua.org/>

בית הכנסת בשפטובקה, 1912

מבני מגורים בשפטובקה, שנות העשרים

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

תולדות משפחתו

מקור: משפחת לטניק

אבי המשפחה שלום לטניק היה מורה ב"חדר". בביתם דיברו עברית והקפידו על מנהגי היהדות; אם המשפחה בתיה הייתה אדוקה במיוחד.

להוריו נולדו 6 ילדים, מהם בן אחד נפטר בינקותו. שני בנים ושלוש בנות הגיעו לגיל בגרות. יעקב, הבן הבכור, היה בפער גילאים ניכר מאחיו ואחיותיו, והיה היחיד שנשלח ללימודים בגמנסיה בחרקוב.

בעת עלייתו לארץ היו אחיותיו ילדות צעירות ודמותו נחקקה בזכרון כאח אדיב ונחמד.

במועד בלתי ידוע, האב שלום נסע בעקבות אחותו פסיה אל ארצות הברית וביקש להכין את הקרקע להגירת המשפחה. אי יכולתה של בתיה לעזוב את הוריה המבוגרים הביאה לנטישת הרעיון, וכעבור שנתיים בניו יורק חזר שלום אל שפטובקה, ושם נפטר כעבור שנים ספורות.

האח יוסף והאחות מניה הקימו את משפחתם בקייב. יוסף נהרג במלחמת העולם השנייה. בנות המשפחה נותרו לחיות בברית המועצות: האם בתיה לטניק נפטרה בשנות החמישים ובנותיה היגרו לימים אל ארצות הברית.

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

שלום לטניק
משוער כי התמונה צולמה
בתקופת מגוריו בניו יורק

יעקב לטניק

אביו, שלום לטניק

מקור: משפחת סבצ'וק

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

עץ משפחת לטניק

מקור: משפחת לטניק

בתיה

שלום לטניק

נפטרה 1955 לערך

נפטר 1934 לערך

אסתר (פירה)
וינקורובה

1997 - 1920

מניה
דוברובינסקי

סורה
סבצ'וק

1999 - 1911

יוסף לטניק

יעקב לטניק

1921 - 1899

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

תמונות משפחתו

מקור: משפחת סבצ'וק

משמאל, סבתו של יעקב מצד אביו.

מימין, פסיה לטניק, דודתו של יעקב שהיגרה לארצות הברית ובעקבותיה יצא אביו שלום בנסיון להשתקע בניו יורק.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

אחיו ואחיותיו

מקור: משפחת סבצ'וק

סורה לטניק-סבצ'וק

אסתר (פירה) לטניק-וינקורוב ובנה דניאל

יוסף לטניק

מניה לטניק-דוברובינסקי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

סורה ומניה לטניק עם מכרי המשפחה

סורה סבצ'וק ונכדתה קטיה

אחייניתו, סבטלנה סבצ'וק

יעקב לטניק

משפחת לטניק

מקור: משפחת סבצ'וק

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

עלייתו לארץ ישראל

מקור: הארכיון הציוני המרכזי

לטניק עלה ביום 17.4.1921 על סיפון האונייה "מרן" שהגיעה אל נמל יפו.

רשימת הנוסעים כוללת גם את שמו של חברו יצחק טבק, גם הוא בין הרוגי המאורעות.

חשן האניה "מרן" מיום 17.4.21 (דרך חמני יפו)

מס. הנפשות	ה ש מ	מס. הנפשות	ה ש מ
1	רפוביץ יצחק	1	קידוש בת שבע
1	כהנא אבי	1	קנופסכר שהזאל
1	מלון רחל	1	כירנד רצה
1	"תיים"	1	מיסק אברהם
1	לטניק יעקב	1	ברגר יואל
1	שרמן דבורה	1	טבק יצחק
3	לרמן סלך ושבע	1	לבקוביץ משה
1	שורץ מנדל	1	ברנשטיין דוד
1	שרפטינסקי טובה	1	סרגוליס שלמה
1	טריבל דוד	1	אדלשטיין יוסף
1	דודזון פרץ	1	גוסחלף יעקב
1	פלישמן פיגה	1	גרונדמן (ה) מרים
1	רוטנשטיין דב	1	סלזדש גיטל
1	לרמן דוד	3	קבוביץ אברהם וגיטה
1	הלפרין ישראל	1	בלם יצחק
1	פפרמן שאול	1	מהרשק ישראל
1	ירגנדא יצחק	1	קרק ובסק ישראל

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

רישום פטירה

מקור: ארכיון עיריית תל אביב-יפו

שם הנפטר ומשפחתו: יעקב לאטניק

שנותיו: 20

עדתו: אשכנזית

נתינותו: שפיטובקה

מלאכתו: עובד על הר כנרת

נהרג בפרעות 1 למאי 1921

הודעה ע"ד תמותה

שם הנפטר ומשפחתו: יעקב זאבלינג
שם אביו: אמו
שנותיו: 20 שנות אביו: אמו
המין: זכר
עדתו: אשכנזית
נתינותו: שפיטובקה
כמה זמן היה בארץ:
רוק, אלמן, גרוש:
כמה זמן נשוי:
מולדתו:
מלאכתו: עובד על הר כנרת
יום המיתה } הארץ }
יום הקבורה } עבר }
 } וארץ }
משך המחלה:
סבת המור:
מקום מושב (עיר, שכונה, רחוב, בית):
יום: 18 תר"פ
מקום קבורתו:
השורה: המספר: 18
השכנים: } מימין:
 } משמאל:
חתימת הח'ק: ע"י קדימה מחלק
שקי ועד העיר ליהודי יפו

"כי מדי דברי בו זכר אַזְכְּרָנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

קבוצת יוצאי שפטובקה בהר כנרת

צילום: יואל ולבה, ויקימדיה

קבוצת הר כנרת ב-1920

בשנת 1920, החלה נקודת התיישבות במדרון הר פוריה שבגליל המזרחי. קבוצת "הר כנרת" נוסדה על ידי חלוצים יוצאי שפטובקה יוצאי "צעירי ציון" ותנועת "החלוץ".

בשלהי השנה, בדצמבר נתקבלה החלטה מטעם "המרכז החקלאי" על הקמת התיישבות קבע במקום. בנקודת זמן זו נתבקשו רבים מהמתיישבים במקום בשנה החולפת לפנות לנקודות התיישבות חדשות, בעוד "הר כנרת" נותרה להתבסס על גרעין המתיישבים של יוצאי שפטובקה.

אף כי לא אותר תיעוד בנוגע לשהותו של יעקב לטניק בקבוצה במשך השבועיים הראשונים לשהותו בארץ, סביר להניח, כאמור בתעודת פטירתו, כי אכן פנה אל הקבוצה שהורכבה מבני עירו וחברי תנועתו.

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

תמונת חלוצים יוצאי רוסיה בלבוב, 1920

מקור: במאבק לגאולה / אריה צנציפר

צילום החלוצים הופיע בספרו של אריה צנציפר ולצדו זיהוי חלקי של המצולמים, בהם:

יעקב לטניק (מס' 43), יונה פוגאץ' (מס' 41), אסתר טבק-טליתמן (מס' 13, אחותו של יצחק טבק, חלל המאורעות יליד שפטובקה).

יעקב לטניק

דברים לזכרו

מקור: קונטרס, גליון עח-עפ

יעקב בן שלום לטניק, בן 22, נולד בשפטובקא. בעל תכונות טובות, טוב לב ואהוב על הבריות. נפש ערה, רגישה לכל דבר יפה. שמחה אותו המחשבה, שסוף סוף הוא מגיע לארץ. כל אלה שנסעו אתו יחד בספינה יודעים לספר על עליותו, רקודיו וזמירותיו, אשר ישמחו את כל הנוסעים.

קבל השכלה עברית טובה וגמר את הגימנסיה בחרקוב. מאז הוניה את הלמודים והתמכר לעבודת צ"צ והחלוץ. אהב את השפה והספרות, והיה מקנה את ידיעותיו לאחרים. בא לארץ לפני שלשה שבועות. ונתקבל יחד עם ששת חבריו לגדוד-העבודה בראש-על-עין. שם צריך היה להתחיל לעבוד מיום ב' למאי, אולם יד הפורע מצאה אותו. הוא נפל שדוד על יד השעריה ביפו. – בארץ ישראל – היה אומר – אפשר להשיג אחת משתים: את החיים או את המות. ושניהם טובים".

ל. ק.

"יעקב בן שלום לטניק, בן 22, נולד בשפטובקא. בעל תכונות טובות, טוב לב ואהוב על הבריות. נפש ערה, רגישה לכל דבר יפה, שמחה אותו המחשבה, שסוף סוף הוא מגיע לארץ. כל אלה שנסעו אתו יחד בספינה יודעים לספר על עליותו, רקודיו וזמירותיו, אשר שמחו את כל הנוסעים.

קבל השכלה עברית טובה וגמר את הגימנסיה בחרקוב. מאז הזניח את הלמודים והתמכר לעבודת צ"צ והחלוץ. אהב את השפה והספרות, והיה מקנה את ידיעותיו לאחרים. בא לארץ לפני שלשה שבועות. ונתקבל יחד עם ששת חבריו לגדוד העבודה בראש-על-עין. שם צריך היה להתחיל לעבוד מיום ב' למאי, אולם יד הפורע מצאה אותו. הוא נפל שדוד על יד השעריה ביפו. – בארץ ישראל – היה אומר – אפשר להשיג אחת משתים: את החיים או את המות. ושניהם טובים".

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

חיי גדוד העבודה בראש העין – זכרונות יוסף פיקר, 20.3.1921

מקור: ארכיון יד טבנקין

גדוד זה על שם יוסף טרומפלדור, נוסד לא מזמן. אפיו וצורתו
שרם נקבעו, אבל כרור שהוא עומד למלא תפקיד חשוב בבנין הארץ. מתקבלים
לתוכו רק מובחרים ולנסיון ופי שלא נמצא כשר ומתאים מוצא לאחר זמן.
עובדים לפי קבוצות קבוצות. מקופה משותפת זכללית לכל אחד בין שהוא
עובד הרבה או מעט. העיקר, הרצון וההתאמצות לעבודה. החבר מקבל כל
גליטניות בגינת יחד אתו באומל. הן יתפזרות ככה כי רחל זורקת לטפל
פה שהוא זקוק לפחיתו, במטבח משותף, הלבשה, עשון, כלי עבודה, רק
לא כסף. אין הוא גם נחוץ כל עוד חיים ונמצאים בתוכו. ככה נוצר
הקהל המטריד של הגדוד. היא פורקת כי זאת אחריות גדולה.
אותו המצב שאנו חלמנו עליו זה כמה.

"מתקבלים לתוכו רק מובחרים ולנסיון ומי שלא נמצא כשר ומתאים מוצא לאחר זמן.

עובדים לפי קבוצות קבוצות. תקופה משותפת וכללית לכל אחד בין שהוא עובד הרבה או מעט. העיקר, רצון וההתאמצות לעבודה. החבר מקבל כל מה שהוא זקוק למחיתו..."

יעקב לטניק

מאורעות מאי 1921 ביפו

הארכיון הציוני המרכזי

הריסות בית החלוץ לאחר המאורעות

ביום 1.5.1921, בעקבות מתחים בין קבוצות פועלים יהודים בתהלוכת יום הפועל, נפוצו שמועות שווא על פגיעת יהודים בערבים. במארג היחסים המתוח בין ערבים ויהודים תושבי ארץ ישראל, השמועות הביאו להתקוממות המון ערבי שהחל בפעולות התקפה וביזה.

ביפו נהרגו עשרות רבות בהתקפה על "בית החלוץ" ובפרעות שהתחוללו ברחובות, חלקן בהשתתפות שוטרים ערבים. התקפות הערבים התפשטו מאזור יפו אל מקומות יישוב נוספים בשפלה ובשרון, נמשכו ארבעה ימים ובמהלכן נפצעו למעלה ממאתיים יהודים. כחמישים ערבים נהרגו גם הם מאש כוחות הצבא.

מאורעות יפו היו לאבן-דרך בתולדות היישוב היהודי וביחסי היהודים עם שלטונות המנדט הבריטי, אשר הגיבו במענה חלקי לתביעות הערבים להפסקת כניסת יהודים לארץ.

"כִּי מֵדִי דְבָרִי בּוֹ זְכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

זכרונות חבר הגדוד אליעזר כנעני

מקור: ארכיון גדוד העבודה ע"ש יוסף טרומפלדור

מתוך התלהבות עצומה עברה האספה המשותפת של פועלי פתח-תקוה וחברי
הגדוד בערב האחד במאי, בקלוב הפועלים בפתח-תקוה. לפועלים היהודים, שהאספו
לתוג אח הג פועלים, תיהא הרגשה שכאן ניהנה להם האפשרות, בפעם הראשונה
בחייהם, לתת גם להג זה את ביטויים העצמי הנובע מדרך המלחמה והשחרור הסיודת
להם. קשה היה לתת מוצא לכל שפע ההרגשות שהקפו את כל אחד, שראה את עצמו
באותו מעמד, כעומד על הר סיני החדש ונושא את דגל השחרור הכפול, ובלבו אמונה
שהוא עומד בפני אחלחא א דגאולה בפועל מס, ובפני הגשמה חזון הדורות, מתוך
הרמוניה ומויגה מלאה של אידיאלים אנושיים נשגבים. צצ התלהבות ליוחה גם את
התהלכות שסודרה למחרת היום מפתח-תקוה לתל-אביב. הריע כליל של שירה מעמדיה
ולאומית. לא חפרו גם ריקודים. השירה והריקודים גברו ביהר עוז ברחובות
תל-אביב, כסגום שהחברים נפגשו עם פועלי המקום, וקהל החוגגים גדל הרבה.
התהלכות נסחיימה ע"י בית הפועלים, ופתאום - קולוח יריה, מה קרה? לא ידע
איש, לא שער איש, הלב ניבא רעות. עננה כסחה כל פנים. האנשים התחילו לחפור.
חברי הגדוד נשארנו האחרונים עומדים על דגלם, עד שקבלו פקודה מפורשת
לחפור. סיד הלכו החברים אל שורות ההגנה, אל העמדות הראשונות. שם נפלנו הקרבנות
הראשונים מחברינו: לטניק, טבק ופוגץ. במחנה, בפתח תקוה, לא נשארו כנסן
הפרעות אלא מעטים. בהקפה שנערכה על פתח-תקוה, הוקף גם מחנה הגדוד, הוא היה
באש מס, כדורים עפו מכל הצדדים מעל לראש, נדמה היה, כי לא ישאר שריד ופלים.

"מתוך התלהבות עצומה עברה האספה המשותפת של פועלי פתח-תקוה וחברי הגדוד בערב האחד במאי [...] ההתלהבות ליוחה גם את התהלכה שסודרה למחרת היום מפתח-תקוה לתל-אביב. הריע כליל של שירה מעמדיה ולאומית. לא חפרו גם ריקודים. השירה והריקודים גברו ביתר עוז ברחובות תל-אביב, במקום שהחברים נפגשו עם פועלי המקום, וקהל החוגגים גדל הרבה. התהלכה נסתיימה ע"י בית הפועלים. ופתאום - קולות יריה. מה קרה? לא ידע איש, לא שער איש. הלב ניבא רעות. עננה כסתה כל פנים. האנשים התחילו להתפזר.

חברי הגדוד נשארנו האחרונים עומדים על דגלם, עד שקבלו פקודה מפורשת להתפזר. **מיד הלכו החברים אל שורות ההגנה, אל העמדות הראשונות. שם נפלו הקרבנות הראשונים מחברינו: לטניק, טבק ופוגץ.**"

זכרונות חבר הגדוד אליעזר כנעני

מקור: ארכיון גדוד העבודה ע"ש יוסף טרומפלדור (GA-232)

טרם הספקתי להסתדר כראוי, כי באמצע היו ימי חג הפסח, והנה קרב יום האחד במאי. בין חברי הגדוד במקום היה ווכוח אס עלינו לחוג את חג האחד במאי או לא. (חברי "הפועל הצעיר" התנגדו ברובם לחוג יום זה). אך המחייבים, ואני בתוכם, החליטו להצטרף לתהלוכה של פועלי פתח תקוה. עם ערב יצאנו, ברגל כמובן, לבית הפועלים בפתח תקוה שבה הסתדרה אספה משותפת שעברה תוך התרוממות רוח רבה. לרבים מאתנו היתה ההרגשה שכאן, ניתנה לנו האפשרות, בפעם הראשונה, לתת בטוי לחג הפועלים, בדרך עצמית משלנו הנובעת מדרך המלחמה והשחרור המיוחדת לנו.

למחרת צעדנו בתהלוכה בדרך החולות מפתח תקוה לתל אביב, (לכביש עוד לא

היה זכר), שעברה אף היא בהתלהבות רבה לִתוך שירה ורקודים אשר גברו עם הגיענו לרחבת גימנסיה הרצליה בתל אביב שבה נפגשנו בקהל החוגגים מתל אביב.

לפתע נשמעו קולות יריה. איש לא ידע מה קרה. אך כאשר הרגישו שהמצב מחמיר, התחילו להתפזר.

תחילה היו שמועות כאילו הענין כאן באיזו תהלוכה של הקומוניסטים שעוררה את חמת הערבים. (זו היתה הגירסה הרשמית של הממשלה), אך אחר כך נודע כי שזו פשוט התנפלות של ערביי יפו על היהודים ביפו ועל השכונות המעורבות. החברים שידעו להשתמש בנשק, התיצבו מיד להגנה (אם כי הנשק שהיה בידי ההגנה היה מועט ביותר), מבין חברי הגדוד נפלו באותו יום שלושה חברים. אותנו, את העולים החדשים, אספו ושלחו שוב לבית העולים בתל אביב. כל נשק חס לא היה שם. ולו גס היה, לא היה לנו מושג איך להשתמש בו. הכינו לנו מקלות עבים להתגוננות במקרה הצורך.

"בין חברי הגדוד במקום היה ווכוח אם עלינו לחוג את חג האחד במאי או לא. (חברי "הפועל הצעיר" התנגדו ברובם לחוג יום זה). אך המחייבים, ואני בתוכם, החליטו להצטרף לתהלוכה של פועלי פתח תקוה. עם ערבי צאנו, ברגל כמובן, לבית הפועלים בפתח תקוה שבה הסתדרה אספה משותפת שעברה תוך התרוממות רוח רבה [...]"

למחרת צעדנו בתהלוכה בדרך החולות מפתח תקוה לתל אביב, (לכביש עוד לא היה זכר), שעברה אף היא בהתלהבות רבה תוך שירה ורקודים אשר גברו עם הגיעם לרחבת גימנסיה הרצליה בתל אביב שבה נפגשנו בקהל החוגגים מתל אביב.

לפתע נשמעו קולות יריה. איש לא ידע מה קרה. אך כאשר הרגישו שהמצב מחמיר, התחילו להתפזר.

תחילה היו שמועות כאילו הענין כאן באיזו תהלוכה של הקומוניסטים שעוררה את חמת הערבים. (זו היתה הגירסה הרשמית של הממשלה), אך אחר כך נודע כי שזו פשוט התנפלות של ערביי יפו על היהודים ביפו ועל השכונות המעורבות. **החברים שידעו להשתמש בנשק, התיצבו מיד להגנה (אם כי הנשק שהיה בידי ההגנה היה מועט ביותר), מבין חברי הגדוד נפלו באותו יום שלושה חברים.**

מאורעות יפו – זכרונות יוסף פיקר, חבר גדוד ראש העין, 7.7.1921

מקור: ארכיון יד טבנקין

ביפו הייתי עד שישי למאי, בין המגינים הייתי ככל חברי
הגדוד; יום ולילה עמדנו על המשמר. העיר כולה שדה קרב, כולל מזוינים,
כדורים עפו מעל לראשנו, חלוצים נפלו פצועים אין מספר, מכל שכונה.

גדודנו מילא תפקיד חשוב. ביפו היה בהגנה, שלושה מחבריו
נהרגו וכמה נפצעו. כששבנו למחנה שלנו הפתח-תקות הסתדרנו כמחנה צבאי.
חפירות הגנה, גרעות חול, תומרים, רגליים ופרשים מסלנו עמדו מוכנים
כל היום והלילה להשקיף, כי היו ניכרים סימני התכוונות שניה מצדם.
לעבודה לא יצאנו. ישנו במגדים מוכנים, וכשיצאנו בלויית פלוגת הידים –
דמינו כבימי זרובבל, באחת ידו בשלח וביד שניה מעדר.

"ביפו הייתי עד שישי למאי, בין המגינים הייתי
ככל חברי הגדוד; יום ולילה עמדנו על המשמר.
העיר כולה שדה קרב, כולם מזוינים, כדורים עפו
מעל לראשנו, חלוצים נפלו פצועים אין מספר,
מכל שכונה.

[...]

גדודנו מילא תפקיד חשוב. ביפו היה בהגנה,
שלושה מחבריו נהרגו וכמה נפצעו."

יעקב לטניק

נפילתם של יצחק טבק ויונה פוגץ'

מקור: אתר 'יזכור' לחללי מערכות ישראל, משרד בטחון

טוראי
יונה פוגץ'
בן רוחל וזליג

ההגנה
נפל ביום כ"ג בניסן תרפ"א (01.05.1921)
בן 19 בנופלו
מקום מנוחתו בית העלמין האזרחי תל אביב-טרומפלדור

יונה פוגץ' ויצחק טבק – חבריו של לטניק לגדוד העבודה – הוכרו כחללי מערכות ישראל.

טוראי
יצחק טבק
בן שלמה

ההגנה
נפל ביום כ"ג בניסן תרפ"א (01.05.1921)
בן 20 בנופלו
מקום מנוחתו בית העלמין האזרחי תל אביב-טרומפלדור

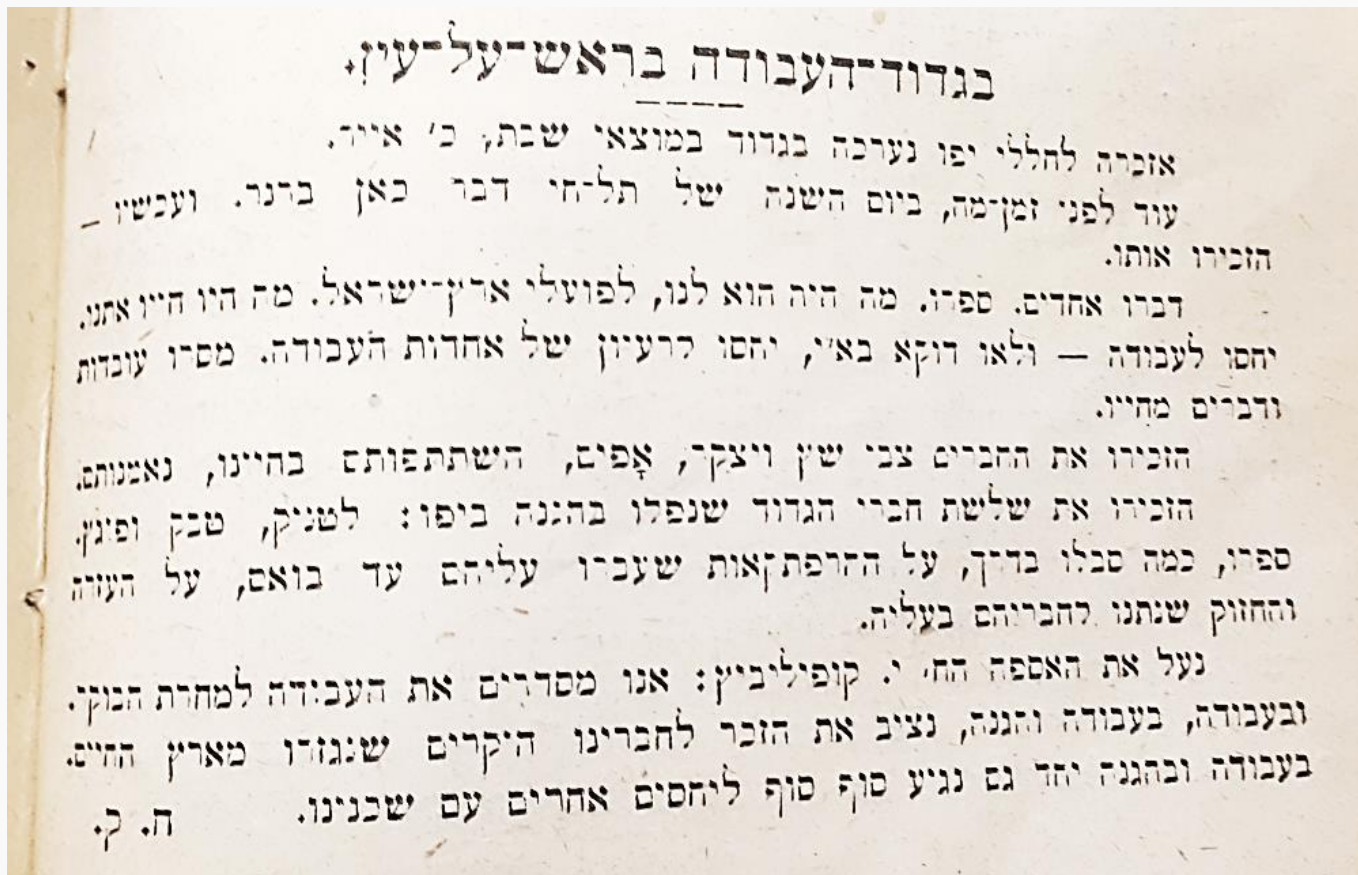
על פי אתר משרד הבטחון, שניהם לקחו חלק בהגנה על בית העולים ביפו ולאחר שהדפו בהצלחה שתי מתקפות על המבנה, בעת ההתקפה השלישית יצחק טבק נפצע ונהרג תוך כדי שהוא ממשיך להיאבק בפורעים, בעוד יונה פוגץ' הצליח – עם חלוץ נוסף – לפרוץ החוצה וליידע את המשטרה המקומית על הנעשה, אולם אחד השוטרים ירה בו והרגו.

"כִּי מֵדֵי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

אזכרה לחללי גדוד העבודה

מקור: ארכיון גדוד העבודה ע"ש יוסף טרומפלדור וקונטרס, גליון פא, אייר תרפ"א

גדוד העבודה בראש העין קיים אזכרה מיוחדת לחללי יפו בכלל ולחברי הגדוד שנפלו בהגנה על יפו בפרט. דבריו של חיים קמינצקי:

"הזכירו את שלשת חברי הגדוד שנפלו בהגנה ביפו: לטניק, טבק ופוגץ. ספרו, כמה סבלו בדרך, על הרפתקאות שעברו עליהם עד בואם, על העזרה והחזוק שנתנו לחבריהם בעליה."

יעקב לטניק

בית הסראייה ביפו, 1918

מקור: Wikimedia Commons

לטניק נהרג בסמוך לבית הסארייה,
בו ישבו מוסדות השלטון העירוניים.

The Municipal Buildings, Jaffa.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

רשימות החללים

מקור: עתונות יהודית היסטורית

ה ר ש י מ ת ה כ ל ל י ת ש ל ה ה ר ו ג י ם
 ש ה ו צ א ו מ ב י ת ה ג מ נ ס י ה ל ק ב ר ו ת :
 אהרן איצקוביץ, משה אברפלד, שמואל סגל, שמואל
 סמולר — מסלת חדשה, טובה צרקסקי — בית החלוצ,
 מר צרקסקי (בעל הנ"ל), מרדכי תגר, אשר צירין,
 הרצל מרקוביץ, גיסן קובלנץ, ונח זליג פוגל, מאיר
 אקרמן, שמתה בן מאיר ברליון, מיכל ברויטמן,
 אברהם שניידר — מסלת חדשה, גילר — הרוקח של
 בית החלוצ, יעקב ומניק משפוטובקה, מרדכי פינר
 קלשטיין, יצחק טבק, חיים מבורך, יצחק בן אברהם
 כהנמן, אברהם יצקר, יהודה יצקר, יוסף חיים ברנר
 הסופר, צבי גונין, צבי שץ, יצחק בתו, שמואל בן
 דוד מבולגריה, מרדכי בן אסודי מהונגריה, נתן
 נובורק, י. לואידור ושנים בלתי ידועים.
 שמות יתר ההרוגים לא ידועים עדיון.

ה ח ל ל י ם

אהרן איצקוביץ
 משה אברפלד
 ליב צרקסקי
 דובא צרקסקי
 שמואל סמולר
 מאיר אקרמן
 אברהם שניידר
 יצחק גילר
 שמואל סגל
 אשר צירין
 מרדכי תגר
 הרצל מרקוביץ
 גיסן קובלנץ
 יונה פוגלש
 שמתה ברליון
 מיכאל ברויטמן
 יעקב לטניק
 מרדכי פינקלשטין
 יצחק טבק
 חיים מבורך
 יצחק כהנמן (ברכהון)
 דוד צבי באבורג

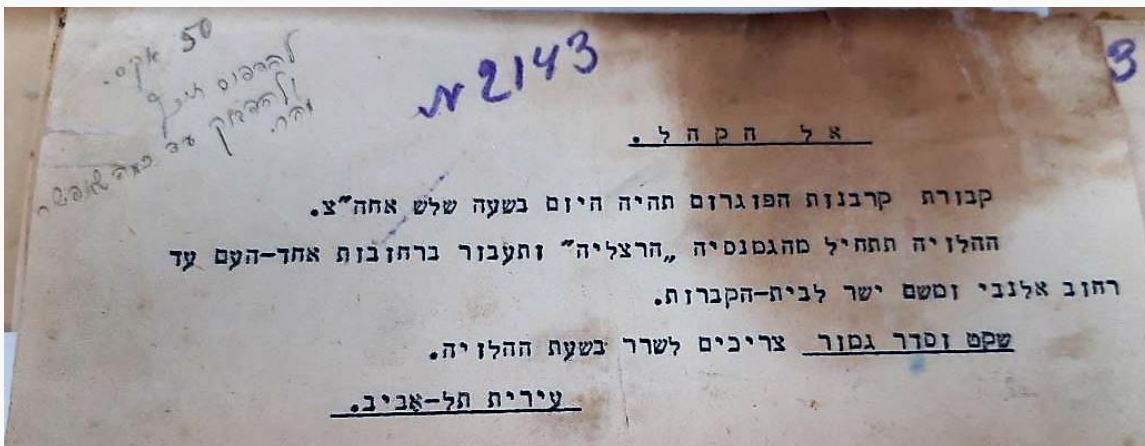
שמואל בן דוד
 נתן נובורק
 מרדכי אשרי
 לא ידוע
 משה בן שמש
 יום טוב בן שמש
 מאיר אבניצקי
 שלום בן שלמה רובצ'ני
 משה סמולר

יהודה יצקר
 אברהם יצקר
 צבי שץ
 יוסף חיים ברנר
 יוסף לואידור
 צבי גונין (קטבי)

חיים צבי גרינשטין
 אבשלום גיסין
 נתן נובורק
 זאב אורלוב

העברי, 3.6.1921

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

יעקב לטניק

הלווית חללי המאורעות

ארכיון עיריית תל אביב-יפו

הודעה לציבור על סדרי הלוויה

ארכיון מכון ז'בוטינסקי

מסע הלוויה ברחובות תל אביב

הארכיון הציוני המרכזי

מסע הלוויה מהגמנסיה אל בית הקברות

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

רשימת החללים שהובאו לקבורה בת"א

מקור: הארכיון הציוני המרכזי

39/933ט

ישויה האלקע זייגן הסודות זמחולג חבט זמא תרפ"א אבו טבר קדוים קדיה תעסות

ש	מסן	ירשו	בוקה	אנקסקי
1				אנקסקי
2			יהודה	אנקסקי
3			חזק	שודה
4			ירשו	זאב
5			נמן	ניקול
6			שמואל	טוב
7			צ'ו	גויק קטע
8			יהוד	זווקדע
9			יהודה	צ'ק
10			צ'ו	כצ'אכע העסן
11				צ'ק ט' זינועם כהנא
12				חנע
13				צ'ק
14				צ'ק
15				צ'ק
16				צ'ק

Handwritten notes on the left margin: 40, 24, 25, 20, 45, 20.

Handwritten notes in the middle: זאב, נימן, זאב, גאטלי, חנע, זאב, זאב, זאב, זאב, זאב.

שמו של יעקב לאטניק, בן 20 ומוצאו משפיטובקה, בין רשימת החללים שהובאו לקבורה בבית העלמין טרומפלדור. תאריך פטירתו כ"ב ניסן תרפ"א.

צילום: משה קפלנסקי, מקור: האנציקלופדיה העירונית של תל אביב

בוני המצבה בשנת 1924

יעקב לטניק

קבר חללי המאורעות

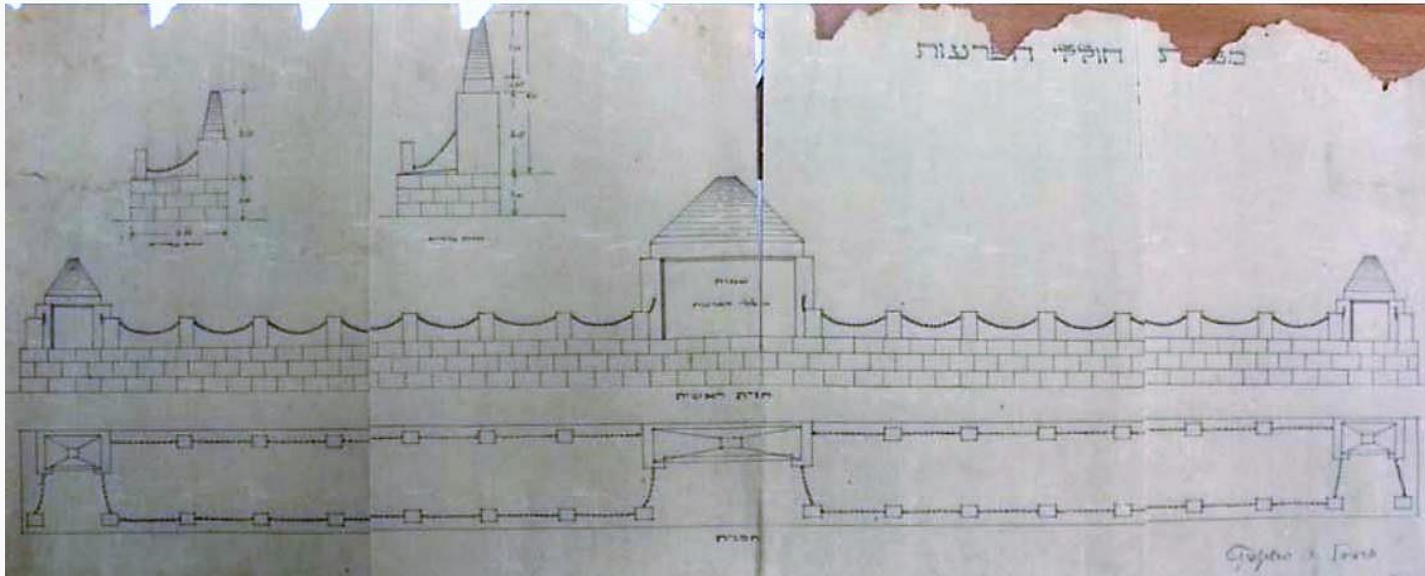
אל אמני הארכיטקטורה והפסול

ארבעים ואחד קדושי האמה מצאו קברם
בימי הפרעות ביפו בראשון למאי דאשתקד !
עתה יגש הצבור להקים מצבה לזכרם.
המצבה על קבר קדושים אלה צריכה
להביע את כל עומק הטרגדיה של מאורע
איום זה.

חננו פונים, איפוא, אל אמני
הארכיטקטורה והפסול בהצעת כי כל אחד
יקדיש מכתות נפשו לעד תכנית מתאימה
למצבה זו.

כל היצירות העמידנה לפנינו שובטים
שנבחרו מטעם חבר אמנים ב"כ אנרת
הסופרים וב"כ יעד המצבה.

השובטים הם האדריכלים : י ברלין
ת"א ; י מיטלר (ת"א) וי קופמן ויזשגין ;
ב"כ אנרת הסופרים א. כרש וב"כ ועד
המצבה א. פפר.

מעוז עזריהו / מקום לזיכרון

תכניתו של דב הרשקוביץ למצבה על קברי חללי המאורעות

דאר היום, 5.7.1922

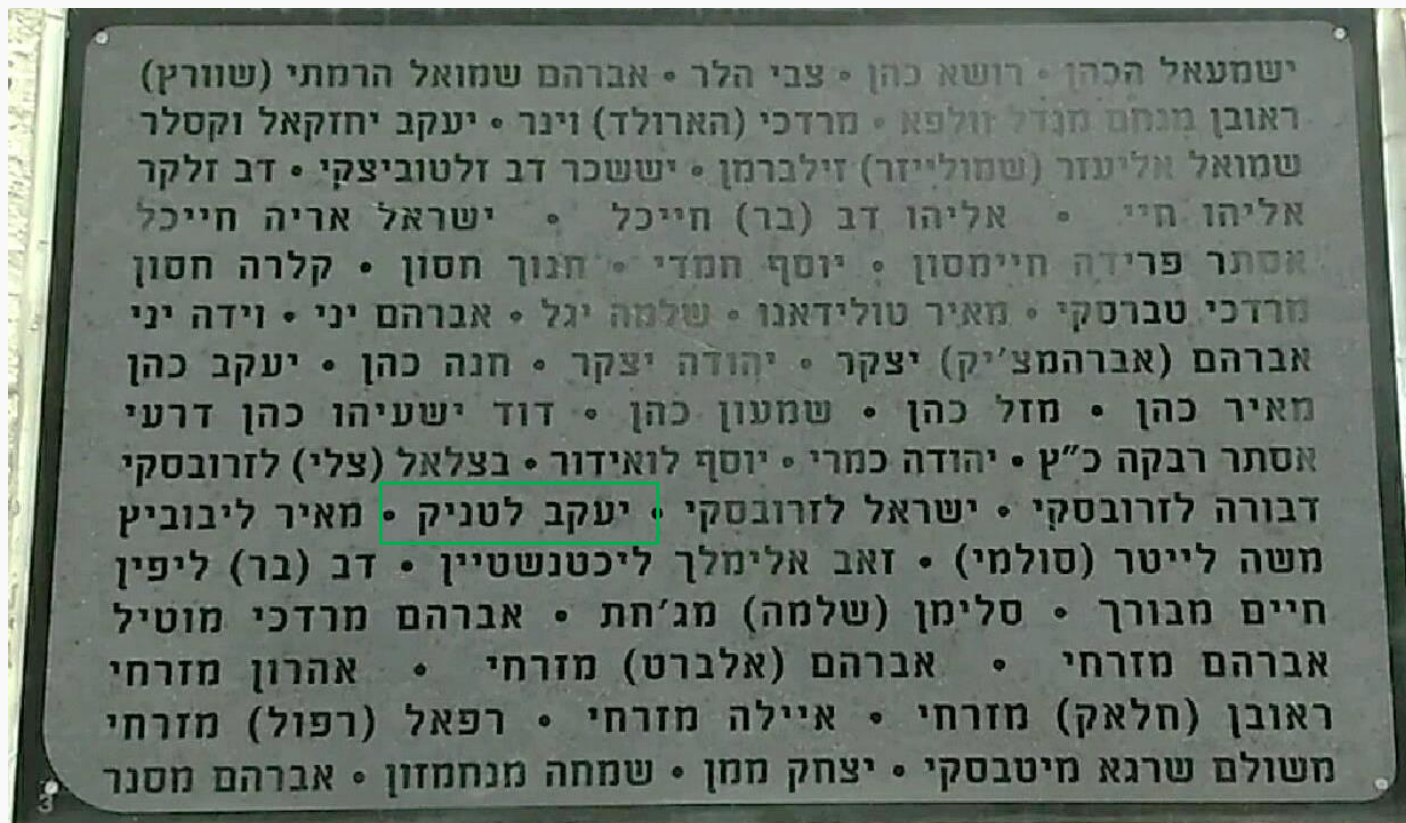
"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

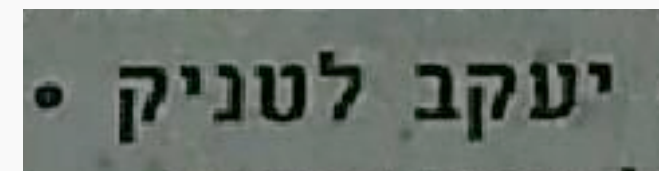
יעקב לטניק

האנדרטה לזכר חללי פעולות איבה בהר הרצל

מקור: BillionGraves

שמו של יעקב לטניק בלוח הזיכרון
לאזרחים חללי פעולות איבה בהר
הרצל.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)